

V Š K K

Vysoká škola kreativní komunikace

Katedra vizuální tvorby

Ateliér grafického a mediálního designu

**Grafická úprava knižní edice
a reklamní kampaň**

Autor: Diana Štěpničková

Vedoucí práce: MgA. Miroslav Roubíček

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité prameny a literaturu, ze kterých jsem čerpala. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely studia a výzkumu.

V Praze:

Podpis autora:

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat panu MgA. Miroslavu Roubíčkovi za odborné rady a správné nasměrování nejen při psaní této bakalářské práce ale i v průběhu celého studia. Dále také panu Mgr. Jaroslavovi Tvrdoňovi a panu Doc. Joachimovi Rindlerovi za předané grafické a typografické znalosti v průběhu studia a poskytnuté odborné informace při návrhu a sazbě knih. Děkuji také mojí rodině za podporu během studia.

Abstrakt

Tato práce se zabývá vytvořením jednotné vizuální identity pro knižní sérii Ještědské romány s přihlédnutím na cílovou skupinu a její následné propojení s vhodným marketingovým řešením. Výsledný koncept má za cíl pomoci přiblížit významnou českou spisovatelku ze skupiny májovců a jednu z prvních českých feministek Karolinu Světlou mladé generaci a zároveň tak podpořit prodej knih. Teoretická část pojednává o životě spisovatelky, jejím díle a zásluhách na poli feminismu a nahlíží do pozůstalosti Karoliny Světlé v Podještědském muzeu. Detailně zkoumá vývoj designového řešení knihy Vesnický román (první kniha ze série Ještědské romány) od roku 1867-2019. Seznamuje s problematikou výroby knihy a obsahuje rychlý náhled do knižního trhu. Grafické řešení v praktické části propojuje historické prvky s moderními tak, aby knihy zůstaly věrné svému obsahu, ale zároveň oslovovaly cílovou skupinu.

Klíčová slova: Karolina Světlá, knižní série, Vesnický román, Májovci

Abstract

This paper is focused on creating a unified visual identity for the book series „Ještědské romány“ and connecting it with a suitable marketing solution. The result should help reintroduce the author to the young generation, and market her books. Karolina Světlá is a Czech writer from the May School group and one of the first Czech feminists. The first part of the research focuses on the writer's life story, reviews her work and merits in the field of feminism, and offers a glimpse into her belongings in the Podještědské Museum in Český Dub. The next part examines the development of the book „Vesnický román“, one of the books from the „Ještědské romány“ series, from 1867 to 2019. The final part of the research examines book printing techniques, insights into the book market, and the importance of e-books. The graphic solution in the practical part strives to connect the old elements with the new ones so that the books remain true to their content, but are at the same time addressing the target group.

Key words: Karolina Světlá, book series, Vesnický román, Májovci

Obsah

Úvod	8
Cíl práce	8
1 Karolina Světlá	<i>I. Teoretická část</i>
1.1 Životní příběh	9–11
1.2 Feminismus	11–12
1.3 Dílo	12
1.4 Pozůstalost KS v Podještědském muzeu	12–13
2 Výroba knihy	
2.1 Popis knihy a knižní názvosloví	13–14
2.2 Knižní vazby	15
2.3 Sazba knihy	15–16
2.4 Stručná historie knihtisku	16
3 Výroba elektronické knihy	16–17
4 Průzkum trhu	
4.1 Vesnický román napříč časem	17
4.1.1 Historie vydání	17–23
4.1.2 Shrnutí poznatků	23–24
4.2 Současný design knih májovců a další klasické literatury	24
4.3 Cílová skupina	24
4.4 Knižní trh a marketing	24–25
5 Design knižní edice	<i>II. Praktická část</i>
5.1 Strategie	25
5.2 Výběr písma	25
5.3 Návrh knižní edice	26–30
5.4 Sazba knihy	30–32
6 Technologické řešení	
6.1 Tisk knižní edice	33
6.2 Vývoj e-knihy	33–34
7 Kampaň	
7.1 Koncept	34–36
7.2 Média	36–38

Závěr	39
Seznam literatury	40
Internetové zdroje	41
Seznam obrázků	42–43

Úvod

Tato práce je zaměřená na propojení vizuální složky a marketingové komunikace. Konkrétně na zpracování grafického návrhu knižní série Ještědské romány od Karoliny Světlé včetně technologického řešení a jeho následné propojení s vhodným marketingovým řešením. Výsledkem by mělo být současné designové a marketingové řešení, které přiblíží tvorbu Karoliny Světlé mladé generaci.

Karolina Světlá je významná česká spisovatelka z generace májovců a jedna z prvních českých feministek. Její dílo je všeobecně oceňované za šíření ideálů, vysokých morálních hodnot a pozitivní vliv na český národ. Sama Světlá je pak uznávána za její vlastenecké smýšlení a velice pokrokové názory na postavení žen ve společnosti v 19. století. V dnešní době je však pro mnoho studentů pouhým neznámým jménem na seznamu povinné četby.

Teoretická část přiblíží životní příběh Světlé, její dílo a zásluhy na poli feminismu. Součástí bude také badatelský průzkum a sběr materiálů v archivu a expozici Podještědského muzea Český Dub, kde je uložena pozůstalost Karoliny Světlé. Práce dále nahlédne do problematiky spojené s výrobou knih a prozkoumá daný segment trhu. Průzkum trhu bude zaměřen na vizuální rešerši všech dohledaných vydání knihy Vesnický román (první kniha ze série Ještědské romány) a současných vydání klasické literatury od spisovatelů ze skupiny Májovců. Dále bude následovat definice cílové skupiny a náhled do knižního marketingu. Práce se také bude snažit zjistit případné výhody či nevýhody vydávání elektronické knihy spolu s tištěným titulem.

Praktická část představí strategii při vytváření grafického návrhu a výsledné grafické řešení knižní edice. Dále bude kompletně zpracována sazba knihy Vesnický román v grafickém programu. Po nalezení vhodného technologického řešení bude vytvořen tištěný prototyp knihy. Konec práce bude pojednávat o návrhu marketingového řešení kampaně.

Cíl práce

Cílem práce je návrh vizuálního a technologického řešení knižní edice Ještědské romány a jeho následné propojení s vhodným marketingovým řešením. To vše s přihlédnutím na cílovou skupinu.

1 Karolina Světlá

1.1 Životní příběh

Karolina Světlá, vlastním jménem Johanna Nepomucena Rottová, později provdaná Mužáková (dále jen KS) se narodila 24. února 1830 v Praze. Pocházela z národně uvědomělého rodu Rottové z Rottenbergu jehož členové zasedali na zemském sněmu. Byli mezi nimi lidé výjimečných a silných charakterů. Část rodu také patřila k tajným nekatolíkům. Její otec prošel po příchodu do Prahy poněmčující výchovou. Násilné poněmčování Čechů bylo v té době běžné. Děti byly posílány do německých škol a německy na ně bývalo často mluveno i doma. Češtinu tak v pozdějších letech mnoho z nich zapomnělo. Veřejně mluvili česky většinou nevzdělaní lidé. Přestože se otec Karoliny Světlé vždy cítil být Čechem a svou dceru učil hrdosti k národu, celá rodina souhlasila, že z jejich dětí musí vyrůst německy mluvící a myslící lidé. Čeština byla považována za primitivní jazyk zaostalého lidu, který nemá budoucnost. Později tak byla poněmčená i KS. Ta němčinu nejdříve nenáviděla, ale později se díky ní mohla seznámit s vrcholnými díly evropské literatury, která v češtině nebyla dostupná a nebo byla dostupná v symbolických počtech. Díky ní se mohla stát vzdělanou ženou. Stala se z ní zapálená čtenářka a později začala v němčině psát první příběhy, pohádky a úvahy. Čím však byla vzdělanější, tím více zpochybňovala její poněmčení a odmítala se vzdát svého češství. Prahla po českých knihách a toužila se vzdělávat v českém jazyce. Napadala názory svého německého učitele na češtinu a své frustrace také potají zapisovala do almanachů. Když jeden osudný almanach její učitel objevil narazila na druhou bariéru, tentokrát ne jako Češka, ale jako žena.¹

Její učitel si uvědomil, jak moc KS vyniká nad svými vrstevnicemi, a to nejen vzdělaností, ale i spisovatelským nadáním. Hluboké, opravdové vzdělání však bylo v té době pro ženy výstředností. Zušlechtování spisovatelského talentu u žen pak bylo nemyslitelné. S almanachem učitel přišel k Rottovým domů. Trval na tom, aby KS ihned přestala chodit do školy, přestala být jakkoliv vzdělávána a byla jí odebrána veškerá literatura. Přesvědčoval, že její přebujelá fantazie musí zůstat bez potravy, aby se začala zabývat důležitějšími záležitostmi jako je domácnost. Pro rozptýlení doporučil vyšívání. Povšiml si

¹ Herčíková 1980, s. 110

také, že nemá zálibu v hudbě a usoudil, že u hry na piano může setrvat. Rodinu nakonec přesvědčil a Karolině Světlé bylo odebráno vše co jí bylo drahé.²

Díky následnému přátelství s učitelem hudby Petrem Mužákem se však situace pomalu obracela k lepšímu. Ten nosil do rodiny první české knížky a zpíval jim vlastenecké písně. Po mnoha letech přemlouvání se taká v šestnácti letech dočkala třicetihodinového kurzu češtiny, kde mohla svůj český jazyk zkultivovat z prosté dětské češtiny. KS sbírala úspěchy na vlasteneckých bálech a Petr Mužák rodinu Rottových pomalu seznamoval s kroužkem vlastenců. Když bylo Karolině Světlé 18 let, její rodina již patřila do pražské vlastenecké společnosti. Petr Mužák byl dlouholetým ctitelem Světlé a v roce 1852 se s ní oženil. Krátce po jejich manželství však přišla životní tragédie, když jejich dcera zemřela před dovršením třech měsíců života. Lékaři jí opět zakázali číst a duševně se namáhat, a odsoudili ji tak ke čtyřem letům živoření na hranici psychické poruchy.³

Situaci obrátil až manžel její sestry Žofie, doktor Podlipský. Ten nejen zrušil zákaz duševní činnosti, ale nakázal jí, aby se začala zdokonalovat ve francouzštině. KS tedy začala vypracovávat překlad francouzského příběhu od spisovatelky George Sandové v jakýsi román v dopisech. Ve stejné době připravovali mladí čeští spisovatelé, její vrstevníci, almanach a přáli si v něm díla i od mladých spisovatelek. Žofie, která se s nimi stýkala jim prozradila, že její sestra napsala francouzský román. Především vlivem Nerudy, ale i Hálek byl objemný francouzský text rychle přepracován. Nešlo o pouhý překlad, ale hlubší změny které dotvářeli charaktery postav. Vznikla tak próza *Dvojí probuzení*, jejíž úspěch byl nesporný a prázdnota, která Karolinu Světlou provázela životem, konečně zmizela. Z Karoliny Světlé se stala česká spisovatelka.⁴

Vlastenci, kteří navštěvovali manželé Mužákovy již nebyli pouze přáteli profesora Mužáka, ale stali se především kolegy Karoliny Světlé. Přestože si svého muže vážila, její ambice začali přerůstat jeho obzory a vznikl osudový vztah s Janem Nerudou. Světlá v něm viděla nadaného básníka a jejich přátelství a kolegiálníta později přerostly v hluboký cit. Neruda v té době ještě nebyl známým básníkem. Jeho dílo bylo kritikou naopak ostře odmítáno a měšťácká společnost na něho hleděla skrze prsty. Viděli ho pouze jako známého bohéma bez zajištění a jeho vztah ke Světlé považovali za další nezodpovědný výstřelek. KS byla

² Herčíková 1980, s. 81–87.

³ Tamtéž, s. 111–112.

⁴ Tamtéž, s. 112.

vážená dáma provdaná za ctihodného muže. Petr Mužák bral nejprve jejich vztah za žert, kterým je chce Neruda oba zesměšnit. Nerudu donutil, aby mu odevzdal dopisy od jeho ženy. Zjistil z nich, že mu nebyla nevěrná. Hloubku jejich vztahu, která je z dopisů zřejmá však nepochopil, nebo pochopit nechtěl. Odmítl nabízený rozvod a Světlé zakázal se s Nerudou stýkat. KS byla pro Nerudu připravená překonat všechny konvence, v nichž byla vychována, a s Mužákem se rozvést. Nedokázala však porušit manželský slib, pokud ho nebyla zproštěna a s Nerudou se tedy vídat přestala. Ozvuky jejich vztahu můžeme nalézt v Nerudově lyrice i v gestech hrdinek Karoliny Světlé. Ke konci života trpěla KS nervovou nemocí, která ji téměř připravila o zrak, a žila v ústraní. Přesto však byla duší ženského hnutí, které usilovalo o právo na vzdělání žen. Ve prospěch tohoto hnutí a dalších národně prospěšných akcí se zříkala honorářů za své literární práce a žila velice skromně. Roku 1899 umírá.⁵

1.2 Feminismus

KS (1830-1899) žila v takzvané první vlně feminismu, která začala již v 18.století. V této době se rozvíjel feminismus v Evropě. Během Francouzské revoluce (1789) došlo k významné emancipaci žen. Jako reakce na hlavní dokument revoluce, Deklaraci lidských práv, vyšlo v roce 1791 také Prohlášení o právech ženy a občanky, které žádalo rovná práva pro ženy ve všech oblastech života. Devatenácté století bylo pro feminismus významné také svým převážným zaměřením na získání volebního práva.⁶

V českém měšťanském prostředí se začalo prosazovat hnutí za emancipaci žen v druhé pol. 19. století. KS spoluzaložila spolek Amerického klubu dam. Prosazovala výchovu dívek pro výdělečná povolání a samotný princip ženského vzdělání jako podmínku emancipace ženy. V roce 1871 se KS stala předsedkyní nově založeného českého ženského výrobního spolku.

Její žáčky a následovnice vybudovaly první dívčí gymnázium s maturitou v bývalém Rakousko-Uhersku. V r. 1897 již vstupovaly první dívky na pražskou univerzitu.⁷ KS měla na svou dobu velmi moderní feministické smýšlení, které se propisovalo i do jejího díla. Svým odhodláním stát se spisovatelkou i přesto, že to bylo u ženy nemyslitelné, pomohla

⁵ Herčíková 1980, s. 114.

⁶ Burkett 2020, online.

⁷ Nešpor 2017, online.

připravit půdu pro další ženy se stejnou aspirací. Právě díky spisovatelkám jako byla KS je dnes literatura podstatně více feminní, než tomu bylo v době kdy žila.

1.3 Dílo

Přestože spisovatelčino dílo má značnou literární hodnotu, za hlavní kvalitu byl všeobecně považován především jeho morální účinek. Jak komentoval před více než 100 lety Matěj Anastázia Šimáček:

„[...] Zjev, jako je Světlá, ukazuje nejen jasně, že jednostranné a nespravedlivé je cenění literáta jen hodnocením jeho uměleckých kvalit, nýbrž že k váze významu jeho povinnosti má zřetel i k morálnímu účinku jeho děl i celé jeho působnosti na národ.“⁸

První knihou Karoliny Světlé byl román *Láska k básníkovi*, ve kterém naznačuje hlavní rysy jejího vztahu k Nerudovi. Na vysokou úroveň zde staví roli básníka a jeho povinnost pracovat ze všech sil pro blaho národa. V roce 1861 vydává vlastenecký román *První Češka*, v němž bylo obdivováno virtuózní umění vytvářet složitý, romaneskní, překvapivě se rozvíjející příběh a detail jakým charakterizovala postavy.⁹

V letech 1867—1873 vyšlo pět Ještědských románů: *Vesnický román*, *Kříž u potoka*, *Kantůrčice*, *Frantina* a *Nemodlenec*. Tyto knihy jsou vrcholem jejího románového díla. Inspiraci pro ně čerpala v Podještědí kam od roku 1853 pravidelně jezdila. KS založila žánr českého románu. Napsala také řadu povídek a romanet. Nejslavnější z nich byla *Hubička*, která se ve zpracování Elišky Krásnohorské stala libretem Smetanovy opery. Zároveň s Ještědskými romány vznikl její největší pražský román *Zvonečková Královna* (1872). Světlá v něm zachytila atmosféru bigotní Prahy, její pobožnůstkářství a cynismus. Do kontrastu dala svět nepředstavitelně okázalý, který je však současně mravně ubohý. Velmi populární knihou byla také memoárová próza *Černý Petříček*, která vyšla roku 1871.¹⁰

1.4 Pozůstalost Karoliny Světlé v Podještědském muzeu

Součástí průzkumu trhu byl také badatelský průzkum v archivu a expozici Podještědského muzea Český Dub, kde je uložena pozůstalost Karoliny Světlé. V archivu se nachází široká škála dokumentů souvisejících s jejím životem. Ve starožitných skříních jsou v číselné řadě

⁸ Šimáček 1899, s. 529–530.

⁹ Herčíková 1980, s.114–115.

¹⁰ Herčíková 1980, s.117–121.

seřazeny archivní krabice, zaměřené na různé okruhy. Uvnitř jsou dokumenty dále tříděny do číslovaných složek s vlastním názvem. Jednotlivé dokumenty jsou pak opatřeny přiděleným číslem podle kterého je lze dohledat. Z památky Karoliny Světlé zde můžeme nalézt vše od rukopisů, rodného listu, oddacího listu, očkovacího průkazu, pozvánky na bál až po rodinné účetnictví, nákupní seznam, kresby z dětství nebo dokonce její recepty. Expozice muzea je plná dobových exponátů a nachází se zde i mnoho předmětů z přímého vlastnictví Karoliny Světlé.

Obrázek č. 1: Výběr fotografií z Podještědského muzea
zdroj: vlastní

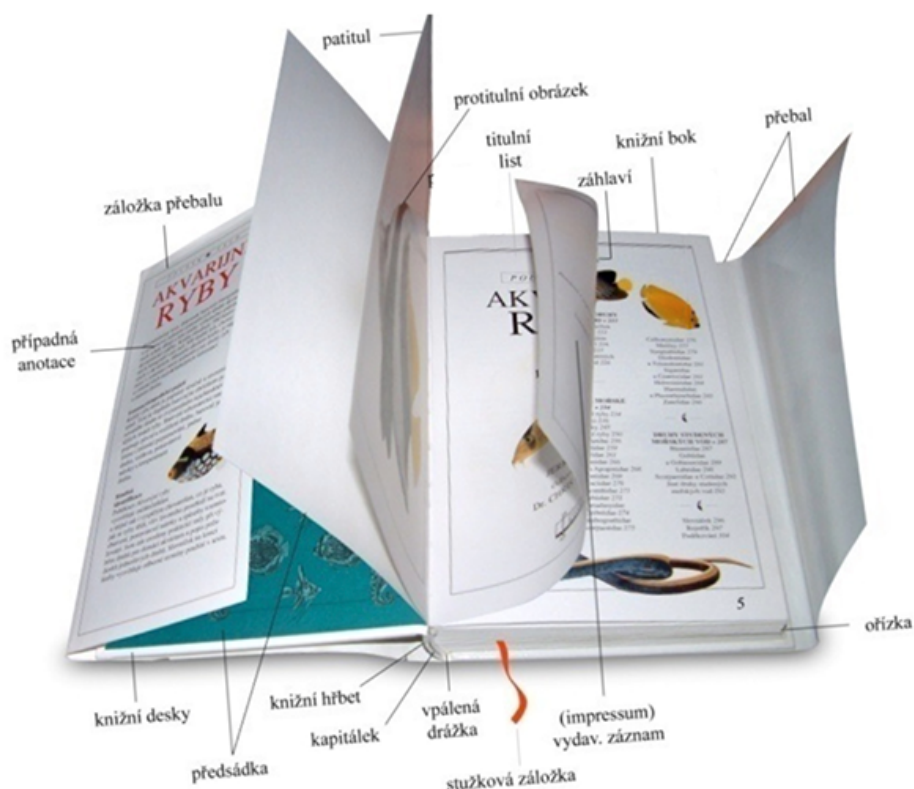
2 Výroba knihy

2.1 Popis knihy a knižní názvosloví

Kniha je svazek listů nebo skládaný arch papíru či jiného materiálu, který je potisknutý, popsaný nebo prázdný a opatřený vazbou a přebalem. Každá součást knihy má svůj název. Mezi konstrukční část knihy patří knižní blok. Neboli svázané a oříznuté listy knihy bez desek. Knižní blok je následně zavěšen přilepením do desek obálky pomocí předsádky. Předsádka je dvojlist pevnějšího papíru a podle umístění ji nazýváme přední nebo zadní. List předsádky, který je nalepený na deskách se nazývá přidešťí. Desky u knih s pevnou vazbou jsou dnes vyráběny zpravidla z lepenky potahované papírem, textilem, koženkou nebo kůží. Desky jsou obaleny přebalem, který má ochrannou i propagační funkci a je na zahnutých klopách. V případě měkké vazby je obalem knižního bloku obálka, která plní roli desek i přebalu. Strana knihy s vazbou se nazývá hřbet knihy. Hřbet knihy může být

oblý nebo rovný. Do hřbetu knihy (mezi knižní blok a desky) se vlepuje kapitálek, což je proužek textilie, který má ochranný a dekorativní charakter.¹¹

V knize se kromě konstrukčních částí nachází také řada tiskových částí. Na první liché stránce knihy se nachází signet (značka nakladatelství nebo edice). Dále většinou kniha pokračuje patitulem, který předchází titulnímu listu. Stejně jako na titulním listu bývá na patitulu uveden autor a titul knihy. Patitul ale bývá vysázen menším písmem. Sudé stránce naproti titulnímu listu se říká frontispis (též protitul) a bývá na ní často ilustrace. Poté následuje impresum (též autorská tiráž, copyrightová stránka nebo nakladatelský záznam). Impresum musí obsahovat copyright textu nebo případných ilustrací či jiných obrazových materiálů a ISBN (mezinárodní standardní číslo knihy). Na posledním listu knihy je obvykle umístěna tiráž s technickými a nakladatelskými údaji o knize. Prázdné stránce kdekoliv v knize se říká vakát a číslování stránek paginace. Kniha také může obsahovat rejstřík, bibliografii nebo obsah.¹²

Obrázek č. 2: Knižní názvosloví

zdroj: www.grafikpromedia.spsplin.cz/technologie/sazba-knih

¹¹ Plíšek 2015, online.

¹² Plíšek 2015, online.

2.2 Knižní vazby

Knižní vazby mají normalizované názvosloví, které se dle norem ČSN používá v české polygrafické výrobě. To označuje různé typy měkkých, polotuhých a tuhých vazeb. Za klasické knižní vazby jsou obecně považovány vazby V2, V4 a V8. Hodí se pro knihy o minimálně 44 stranách. V2 je lepená vazba s měkkými deskami. Jde o blok volných listů slepený lepidlem. V4 se na první pohled může podobat vazbě V2. Není však lepená, ale prošitá. Díky tomu je nesrovnatelně odolnější. U vazby V8 jsou listy nejen slepené, ale i prošité nití. V8 je jednou z nejpevnějších knižních vazeb. Můžeme se setkat s tzv. „falešnou V8“. Jedná se o klasickou V2 vazbu, která je předsádkami zafixovaná do tuhých knižních desek. Taková vazba může navenek vypadat jako V8, ale má omezenou životnost a blok není možné plně rozevřít. Jen u šitých vazeb je možné dosáhnout plnohodnotného rozevření knihy a tím i pohodlného čtení.¹³

Obrázek č. 3: Šitá vazba V8 vs. tuhý blok V2 vsazený do tuhých desek
zdroj: www.tiskovyexpress.cz/jak-vydat/jak-pripravit-knihu/vazby-knih-v1-v2-v4-v8

2.3 Sazba knihy

Sazbu knihy provádí grafik v některém ze sázecích programů (např. Adobe InDesign). Začíná vytvořením zrcadla sazby, které ohraničuje textový blok a určuje velikost okrajů. Nastavuje také řádkování a vytváří vzorové stránky, pro automatickou paginaci a pro textová pole. Do textových polí pak tzv. nalije text, který naformátuje za pomoci odstavcových a znakových stylů. Hlavnímu písmu knihy se říká chlebové. Chlebové písmo musí být kvalitní a dobře čitelné. Standardně se u knih kvůli lepší čitelnosti volí patkové písmo. Po nalití a naformátování textu, sazba většinou stále obsahuje chyby. Těmi mohou být tzv. řeky (cestička v textu z mezer), vdovy (poslední řádek odstavce umístěný na

¹³ Tiskový express 2020, online.

začátku nové stránky) nebo sirotci (první řádek odstavce umístěný na konci stránky). Tyto chyby se opravují změnou nastavení trackingu. Tedy drobným zvětšením nebo zmenšením mezer mezi písmeny.¹⁴

2.4 Stručná historie knihtisku

Když v roce 1867 poprvé vyšel Vesnický román, knihtisk se teprve vyvíjel a tiskařské dílny čelily mnohým technologickým omezením. Sazeč musel skládat kovové litery po řádcích do tzv. sázitek a následně je vkládat na připravenou desku. Poté pracoval s barvou a lisem. V roce 1886 však nastal ve vývoji knihtisku zlom. K rychlejšímu tisku byl poprvé použit sázecí stroj monotype a následně linotype. Tiskař využíval klávesnici podobně jako u psacího stroje a stroj sám odléval z kovu celé řádky. S příchodem počítačové techniky nastal převrat v knihtisku. Začala se používat nejprve fotosazba a následně sazba digitální, kterou používáme dnes.¹⁵

3. Výroba elektronické knihy

Spoluautor publikace „Jak se dělá e-kniha“ Pavel Kočička v rozhovoru pro dotyk.cz přiblížil problematiku vydávání e-knih. Uvedl, že e-knihy se vyrábí v jiných programech a vyžadují jinou grafiku a styl uvažování než u přípravy tiskových dat pro tištěné knihy. Zatímco klasické knihy se sází po stránkách u elektronických knih se upravuje tok textu. Elektronická kniha se tak po technické stránce podobá spíše webové stránce. U ceny za elektronickou knihu odpadají tiskové výdaje a má také nižší distribuční výdaje. Zůstávají však náklady na vytvoření knihy, práci redaktora a propagaci. Přesto je však elektronická kniha podstatně levnější.¹⁶

Při otázce jaký je přístup českých nakladatelů k e-knihám Pavel Kočička odpověděl:

„Většina nakladatelů už pochopila, že bez e-knih to nepůjde. Někteří dokonce přiznávají, že jim elektronické knihy vykrývají pokles příjmů z papírových knih a bez elektronických knih by měli problémy. Jsou nakladatelé, kteří prakticky veškerou produkci nabízejí také elektronicky.“¹⁷

¹⁴ Grafík pro média 2015, online.

¹⁵ Voit 2006, s. 160.

¹⁶ Dotyk 2015, online.

¹⁷ Tamtéž.

Nejrozšířenějším formátem elektronických knih je EPUB, který je podporovaný firmami Google a Apple. Dalším velkým hráčem je MOBI, který prosazuje firma Amazon. MOBI je hlavním formátem čteček Kindle, které patří v České republice mezi nejrozšířenější. E-knihy se také připravují ve formátu PDF pro čtečky. Jedná se o klasické PDF, které je optimalizované pro menší obrazovky. PDF se výrazně liší od EPUB a MOBI. EPUB a MOBI lze nejen číst na nejrůznějších čtečkách s různými velikostmi obrazovek, ale čtenář si také může přizpůsobovat velikost i typ písma. To znamená, že při tvorbě e-knihy v těchto formátech odpadá koncepce typografie stránky (paginace, záhlaví nebo rozmístění vizuálních prvků v rámci stránky). Naopak pro formát PDF je pojem stránky naprosto stěžejní. Z tohoto důvodu by se mohla zdát, že PDF není vhodným formátem pro výrobu e-knih. Přesto je však tento formát velmi rozšířený. Částečným důvodem může být jednoduchost jeho přípravy. Pokud vydáváme tištěnou knihu, pak stačí vyexportovat tisková data bez ořezových a pasovacích značek, a optimalizovat velikost ilustrací. Četba e-knihy v tomto formátu však bude na čtečkách s menším displejem velmi nepohodlná. Dalším důvodem rozšířenosti PDF může být potřeba zachovat rozložení stran. Ať už z estetických důvodů či pro lepší porozumění u odborných publikací s infografikou. Čeští nakladatelé připravují své e-knihy primárně ve formátech EPUB z kterých lze posléze jednoduše vygenerovat i formát MOBI.¹⁸

4 Průzkum trhu

4.1 Vesnický román napříč časem

V rámci průzkumu jsem se snažila zmapovat vývoj knihy Vesnický román (první kniha ze série Ještědské romány) v čase. Jednotlivé výtisky jsem dohledávala za pomoci souhrnného přehledu všech vydání v komentáři knihy Vesnický román 2019 od České knihovny, v archivu Podještědského muzea a v knižních databázích.

4.1.1 Historie vydání

Vesnický román (dále jen VR) vyšel nejdříve časopisecky v roce 1867, a to v beletristickém týdeníku Květy, který redigovali Vítězslav Hálek a Jan Neruda. Vycházel zde pravidelně po 3-4 stránkách ve čtrnácti pokračováních.¹⁹

¹⁸ Kočička, Pistorius 2015, s. 9–10.

¹⁹ Hesová 2019, s. 231.

Obrázek č. 4: Časopis Květy 1867
zdroj: vlastní

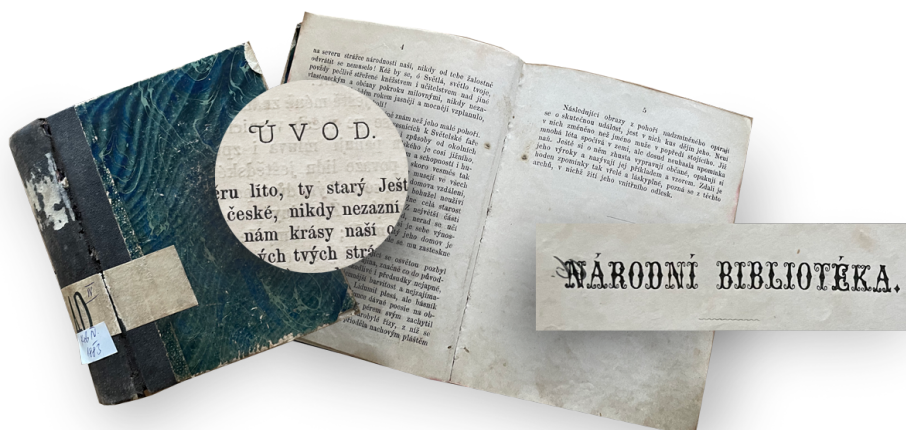
Spolek pro vydávání laciných knih českých pak vytvořil první knižní verzi Vesnického románu a vydal ji v Matici lidu roku 1869. O tisk se postaral Eduardo Grégr.²⁰

Obrázek č. 5: Matice lidu 1869
zdroj: vlastní

²⁰ Hesová 2019, s. 232.

Podruhé vyšel VR v roce 1883 v Národní bibliotéce, vydávané nakladatelstvím I. L. Kobra, a to jak v sešitové, tak i knižní verzi.²¹

Obrázek č. 6: Národní bibliotéka 1883
zdroj: vlastní

Od roku 1899 do roku 1922 vydávalo VR Ottovo nakladatelství. Vydalo ho celkem šestkrát, v sešitových i knižních verzích, které se lišily pouze obálkou. Textový blok zůstal stejný.²²

Obrázek č. 7: Vesnický román 1899
zdroj: vlastní

²¹ Hesová 2019, s. 232.

²² Hesová 2019, s. 233.

Ottovo nakladatelství také započalo vydávání knižní edice „Sebrané spisy Karoliny Světlé“ v letech 1899-1904, které uspořádala Anežka Sluková (neteř a dědička literárního odkazu Světlé). Vydávání knih poté převzalo Mazáčovo nakladatelství, které knihy doplnilo černobílými ilustracemi Jana Gotha. Knižní verze dodržovala jednotnou grafickou úpravu celé řady s podobiznou autorky a zlaceným pozadím ještědských lesů na deskách.²³

Obrázek č. 8: Vesnický román Mazáčovo nakladatelství
zdroj: vlastní

Desáté vydání VR z roku 1940 pro nakladatelství Leopolda Mazáče uspořádal a jazykově připravil Miloslav Hýsek a ilustroval Oldřich Cihelka. Mimo černobílých ilustrací obsahuje také celostránkové barevné ilustrace. V roce 1947 byl zbytek nákladu vydán nakladatelským a knihkupeckým družstvem Nová osvěta s upravenými nakladatelskými údaji v tiráži a na obálce.²⁴

Obrázek č. 9: Vesnický román 1940
zdroj: vlastní

²³ Hesová 2019, s. 233.

²⁴ Hesová 2019, s. 234.

Komentované vydání VR připravené Josefem Špičákem v rámci Vybraných spisů Karoliny Světlé ve Státním nakladatelství krásné literatury, hudby a umění je doposud textově nejspolehlivější. Bylo vydáno roku 1954 a poté znovu v roce 1955. VR je zařazen společně s Křížem u potoka a Kantůrcíci do svazku spisů s názvem Ještědské romány I.²⁵

Obrázek č. 10: Ještědské romány I. 1954
zdroj: vlastní

Nakladatelství Naše vojsko vydalo v roce 1959 jako 27. svazek knižnice Svět výbor Povídky a romány z Ještěda, který uspořádal, edičně ošetřil a komentoval opět Josef Špičák. Z díla Světlé zahrnuje kromě VR a Frantiny také drobnější prózy a je doplněn doslovem Karla Štiky a dřevoryty na titulech od Aleny Štikové.²⁶

Obrázek č. 11: Povídky a romány z Ještěda
zdroj: odkarla.cz

²⁵ Hesová 2019, s. 235.

²⁶ Tamtéž.

Roku 1969 vyšel VR v nakladatelství Odeon (původně Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění) v edici Česká klasická próza s barevnými ilustracemi Františka Turka.²⁷

Obrázek č. 12: Vesnický román 1969
zdroj: vlastní

V Československém spisovateli vyšel VR v roce 1973 a 1981 s medailonem Marie Řepkové a kresbami Cyrila Boudy. Druhé vydání se liší od prvního především v grafickém rozvržení (úpravou sazby byl snížen počet tiskových stran) a je doplněno ilustracemi na předsádkách.²⁸

Obrázek č. 13: Vesnický román 1981
zdroj: knihobot.cz

Další vydání realizovalo až s větším časovým odstupem v roce 2008 nakladatelství Tribun EU. Kniha vyšla v rámci edice Knihovnicka.cz a byla doplněna ilustracemi Nely

²⁷ Hesová 2019, s. 235.

²⁸ Tamtéž, s. 236.

Vadlejchové. Podle ediční poznámky Petry Hesové ve VR 2019 je však kniha textově nespolehlivá.²⁹

O poslední vydání se postaralo nakladatelství Host v rámci dlouhodobě koncipované ediční řady Česká knižnice. Kniha dodržuje uniformní vizuální styl ediční řady. Na obálce byl použit obraz od Wilhelma Riedela: Stádo krav na pastvě (1866). Česká knižnice usiluje o zpřístupňování odborně připravených, textově spolehlivých a komentovaných vydání. Jednotlivé svazky jsou výsledkem dlouhodobé práce textologů, literárních historiků, jazykovědců, historiků a dalších odborníků. Text vychází z prvního knižního vydání Vesnického románu v Matici lidu.³⁰

Obrázek č. 14: Vesnický román 2019
zdroj: kniznice.cz

4.1.2. Shrnutí

VR byl vydán nejméně čtyřicetkrát a to minimálně ve čtrnácti různých nakladatelstvích. Chronologický přehled vydání odhaluje vzestup a následný sestup spisovatelčiny popularity a zrcadlí vývoj knihtisku. Poskytuje také přehled všech desingových řešení, kterými kniha VR prošla. Obrazové přílohy také odkrývají rozdílné přístupy k sazbě textu. První tři vydání vyšla ve vlasteneckých publikacích (Časopis Květy, Matice lidu, Národní bibliotéka), které usilovaly o pozvednutí českého jazyka v době kdy hrozil jeho zánik. Knihitisk se teprve rozvíjel a prioritou bylo šíření českého textu. Další vydání VR z Ottova nakladatelství a nakl. L. Mazáče již byla strojově tištěná. KS již byla vyhlášenou spisovatelkou a její knihy měly na míru navržené obálky a byly v nich znatelné rozšířenější možnosti v oblasti knihtisku. Jsou hojně pozlacované a obsahují ilustrace.

²⁹ Tamtéž, s. 236.

³⁰ Hesová 2019, s. 236.

Nejdříve černobílé od Jana Gotha a v roce 1940 barevné od Oldřicha Cihelky. VR vydalo jedno z nejvýznamnějších nakladatelství poválečného období, Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, v honosném svazku Ještědské romány I. Digitálně upravený vyšel VR dvakrát, a to až s větším časovým odstupem. V obou případech jako součást ediční řady s ostatními autory. Obálky ctí design celkové edice a nejsou již koncipovány na míru Vesnickému románu. Ten tak částečně opět ztrácí svou tvář.

4.2 Současný design klasické literatury

Vizuální rešerše zabírá při průzkumu trhu velký časový úsek. Pomáhá však analyzovat konkurenci a dodává informovanou perspektivu a inspiraci, které je zapotřebí při realizaci grafického návrhu. Pro lepší orientaci v daném segmentu trhu je nutné sledovat současné trendy. Po získání obecného přehledu o trendech na knižním trhu je zapotřebí průzkum co nejpřesněji zacílit. Kromě všech vydání Vesnického románu je potřeba sledovat také nově vydávanou klasickou literaturu, a to především od spisovatelů ze skupiny Májovců. Tu lze považovat za přímého konkurenta.

Obrázek č. 15: Ukázky současných obálek klasické literatury
zdroj: vlastní

4.3 Cílová skupina

Nový vizuální styl knižní edice se snaží přiblížit dílo Karoliny Světlé mladé generaci a studentům, kteří mají knihy jako povinnou četbu. Hlavní cílovou skupinou jsou tedy mladí lidé a studenti.

4.4 Knižní trh a marketing

Na českém knižním trhu vyšlo v roce 2021 zhruba 13 500 nových titulů. Z toho 87 % bylo označeno jako první vydání a 86 % bylo v češtině. Nejaktivnějším nakladatelstvím bylo Albatros Media. Převážná většina nejprodávanějších titulů vyšla i v elektronické podobě. Celkový odhad českého knižního trhu za rok 2020 je přibližně 8 miliard korun.³¹ Prodej knih je odvětví, které se vždy muselo přizpůsobovat stále se měnícím podmínkám. V současnosti se však knižní trh mění čím dál větší rychlostí. Za posledních 10 let na světovém knižním trhu např. prudce vzrostla poptávka po elektronických knihách. Ta vzroste každý rok zhruba o 14,3 %. Tištěné knihy jsou však stále populárnější než elektronické. Nejúčinnějším nástrojem pro prodej knih byl v posledních letech email marketing. Někteří autoři posílají příběhy zdarma, jiní zase odběr emailů zpoplatňují a nabízejí prémiový obsah. Autoři také experimentovali s podporou prodeje knih přes sociální sítě. Novým silným nástrojem se stal #BookTok na sociální síti TikTok. Místo autorů, kteří mluví o své knize, zde můžeme vidět například čtenáře brečícího nad dojemným koncem knihy. Tento nástroj je tak silný, že video zaměřené na 7 let starou knihu „We were liars“ získalo 5,5 milionu shlédnutí a pomohlo tak knihu vrátit v roce 2020 zpět mezi nejprodávanější knihy. Vedoucí marketingu v nakladatelství „Random House Children's books“ využívá síť zhruba 100 TikTok uživatelů pro propagování jejich knih.³²

II. Praktická část

1 Design knižní edice

1.1 Strategie

Návrh knih vychází z myšlenky, že by vizuální podoba klasické literatury neměla být čistě moderní, aby nepopírala obsah knihy. Měla by ale být současná, aby přitahovala mladé čtenáře. Nasbírané materiály z Podještědského muzea inspirovaly řešení, které propojuje historické a moderní prvky. Konkrétně spojení fotografií dobových předmětů se současnou digitální úpravou.

³¹ Svaz českých knihkupců a nakladatelů 2021, s. 4–6.

³² Howarth 2022, online

1.2 Výběr písma

Pro sazbu knihy bylo použito písmo Beletria a Beletrio od Františka Štorma. Jeho písma vznikají modernizací historických písem. Proto koncepčně zapadají do návrhu knih, který se snaží oživit dobové předměty moderní úpravou. Písma od Stormtype mají také velmi dobrou reputaci mezi typografy a grafickými designéry a splňují všechny náročné požadavky pro sazbu knižní úpravy. Sans-serifové písmo Beletrio slouží v návrhu jako nadpisové a serifové písmo Beletria jsem použila pro text románu.

1.3 Návrh knižní edice

Nejdříve bylo potřeba upravit pořízené fotografie dobových předmětů, které se stanou stěžejním vizuálním prvkem celé knižní edice. Při testování různých digitálních efektů a barev se znatelně měnila nálada fotografií. Ukázalo se, že při nízké intenzitě efektů v kombinaci s méně sytými barvami, ilustrace působí muzejně a nevypadají dostatečně moderně, aby vyvážily historický obsah (viz. horní část obrázku č. 16). Naopak při vysoké intenzitě efektů a s příliš zářivými barvami se pak začala ztrácet jejich čitelnost (viz. spodní řada obrázku č. 16).

Obrázek č. 16: Úprava fotografií
zdroj: vlastní

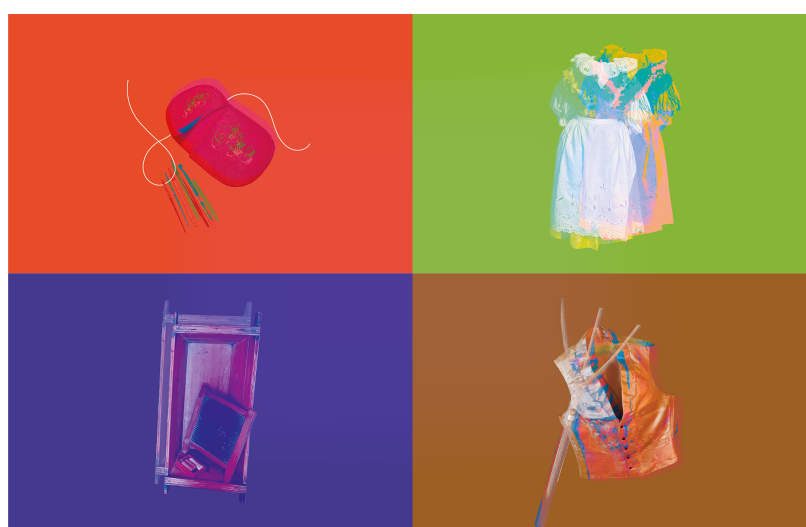
Bylo tedy potřeba nalézt ideální rovnováhu barev a efektů, při které by ilustrace vypadaly moderně a zároveň si zachovaly svou čitelnost. Výsledkem je veselá barevná paleta se světlejšími sytými barvami a střední intenzita efektů.

Obrázek č. 17: Barevná paleta
zdroj: vlastní

Obrázek č. 18: Série ilustrací pro knihu Vesnický román
zdroj: vlastní

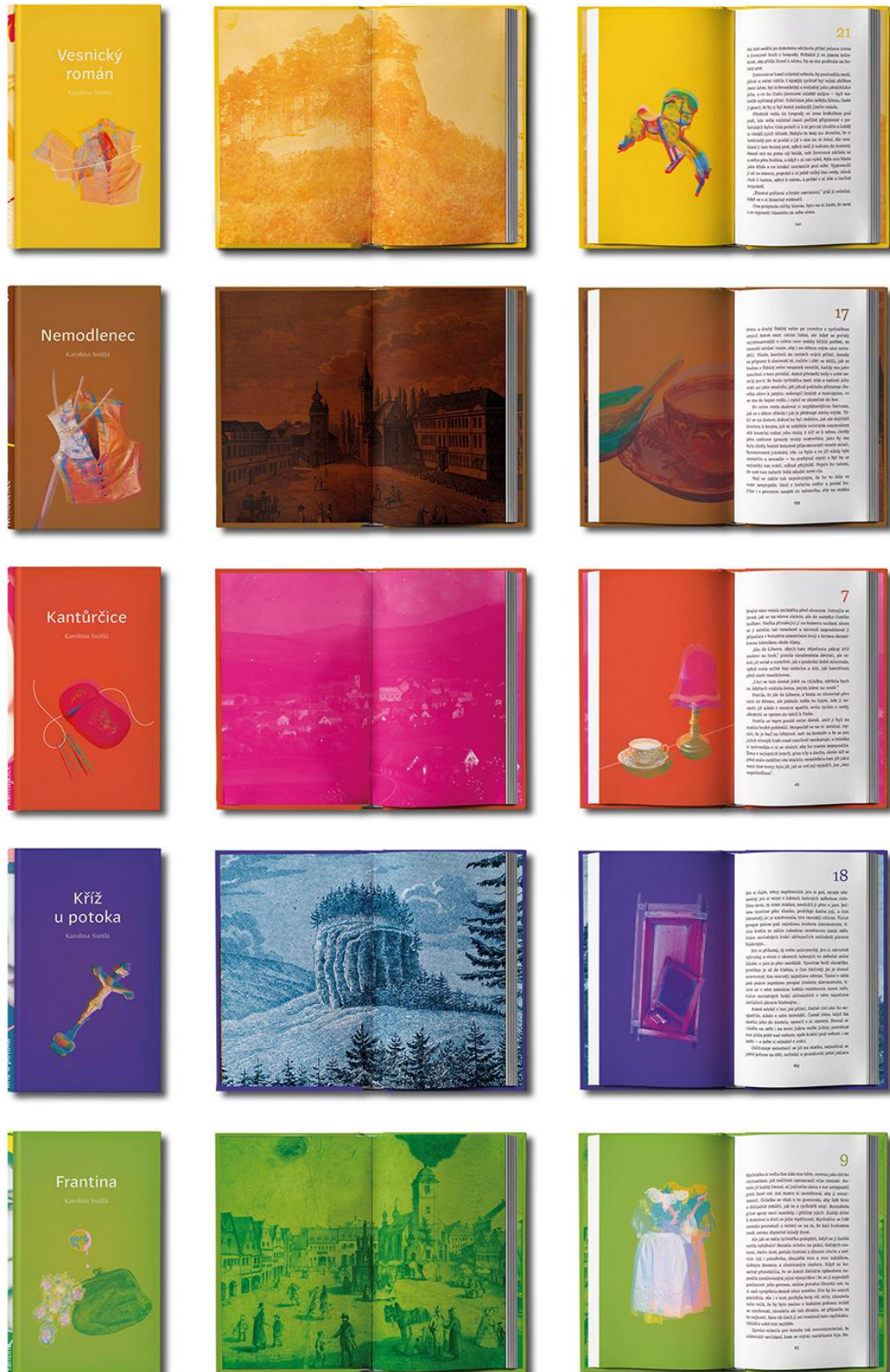

Obrázek č. 19: Předloha úpravy fotografií pro ostatní romány
zdroj: vlastní

Upravené předměty byly následně aplikovány na knižní obálky tak, aby vždy symbolizovaly obsah knihy. Např. šicí potřeby Světlé na obálce knihy Kantůrčice symbolizují známou scénu, ve které hlavní hrdinka dostane za úkol ušít 12 košil. Hlavní hrdina knihy Nemodlenec se zase snaží být prostředníkem mezi nižší a vyšší společenskou vrstvou. Na obálce jsou dobové vidle (symbol pracovní třídy) v konfliktu s vyššímanou vestou manžela KS (symbol vyšší třídy). Vesnický román je kniha o nešťastném manželství, které je na obálce symbolizováno svatebním živůtkem Karoliny Světlé semknuté se svatební vestou jejího manžela Petra Mužáka.

Obrázek č. 20: Návrh obálek pro knižní sérii Ještědské romány
zdroj: vlastní

Obrázek č. 21: Návrh knižní série Ještědské romány
zdroj: vlastní

Každá kniha dodržuje jednotnou úpravu celé knižní série a zároveň ctí svou hlavní barvu, která je dominantní nejen na obálce, ale i uvnitř knihy. Barvy všech knih spolu vytváří pozitivní pestrobarevnou paletu. Vybrané kapitoly uvnitř knihy jsou doplněné stylizovanými předměty, které korespondují s dějem románu. Začátek každé kapitoly značí číslice v barvě knihy. Na přední i zadní předsádky knih byly použity dobové fotografie a ilustrace z archivu Podještědského muzea, které jsou vždy přebarveny do barvy dané knihy. Jednotlivé hřbety knih jsou jako díly skládačky a když knihy vyrovnáme vedle sebe, vznikne portrét Karoliny Světlé.

Obrázek č. 22: Knižní hřbety
zdroj: vlastní

1.4 Sazba knihy

Pro účely této práce jsem kompletně vysázela knihu Vesnický román. Zrcadlo sazby se odvíjelo od okrajů a celkové velikosti knihy která je 120x180mm. Vnitřní a horní okraje jsem nastavila na 15 mm. Vnější na 20 mm. Vnitřní okraj je menší než vnější, aby textové bloky byly blíže u sebe a přechod oka z jednoho na druhý byl plynulejší. Největší okraj jsem nastavila ve spodní části knihy (24 mm), aby čtenář nezakrýval text svou rukou a ta se mu pohodlně četla. Pro automatickou paginaci jsem nastavila vzorové stránky. Paginaci jsem umístila pod zrcadlo sazby, jelikož při čtení nemusí být konstantně viditelná

a nezabírá tak místo textu knihy v zrcadle sazby. Písmo Beletria jsem nastavila na 9 bodů. Velikost textu je u spodní hranice, abych snížila počet stran a tudíž i tloušťku knižního bloku a následně tedy i cenu knihy. Kvalitní font Beletria zajišťuje vysokou čitelnost i v menší velikosti. Knižní blok knihy Vesnický román má 288 stran včetně krátkého komentáře, poznámek s vysvětlivkami, obsahu a tiráže.

obrázek č. 23: Ukázka sazby Vesnického románu zdroj: vlastní

<p>Sylva nevěděla, jak dlouho tak seděla pohroužená v myšlenkách, když jí z nich náhle vytrhl jakýsi vzdálený šramot. Pozdvihla hlavu. Byly to bližící se kroky, nikoli však spěšné, nýbrž volné a těžké. Tak nekráčela Jirovcová. Sylva však chtěla přec vstát, aby se podívala, nepřichází-li to snad unaveností změněnou chůzí; tu náhle kroky umlkly a zas se rozhostilo kolkolem ticho.</p> <p>Pokojně dřímala les dále, ale již nebylo Sylvě tak volno v tom nočním klidu. Ač se nic nehnulo, cítila přec, že jí někdo dlí nablízku, a podivná se jí zmocnila tíseň. Nestrachovala se myšlenky, že je sama uprostřed lesa v širé noci, několik jen kroků vzdálena snad od zlého člověka; jiná však, nikdy dříve nepocítěná úzkost jí počala svírat prsa. Bála se náhle něčeho, pro co neznala jména. Srdce v ní zabuchalo, nad ní se rozprostíralo jako těžké mračno, povětrí kolem ní se jí zdálo víc a více dusné, oddychovala jen s namáháním. Chtěla se pousmáti podivnému svému rozčilení jako předtím, když zkoušela, jak je asi člověku šílenému, ale teď se jí to již dařiti nechtělo. Snad by toho byla přec dokázala, kdyby se nebyl znovu opakoval šumot jakýsi. Tenkrát to však nebyly kroky bližící se, ani šelestění větví, ni bzučení nějakého nočního hmyzu, jak si namluvití chtěla, napínajíc úzkostlivě sluchu, nýbrž cosi zvláštního, co vyzpytovat nemohla, ač poslouchala celou duši. Konečně se jí zdálo, že to k ní zaznívají tlumené zvuky hlasu lidského.</p> <p>Znovu naslouchala s větší ještě pozorností. Co to mumlala tajemný ten hlas? Z čí vycházel prsou? Někdy jí</p>	<p>byl skoro povědomý, někdy zas zcela cizí, spíše zvířecí než lidský; teď zazněl dojemně plačtivě, hned nato hrozbebně vztekle. Ano, byl to hlas lidský, co jí tak znepokojoval; znenáhla pochytila slova jednotlivá, konečně i věty. Jaké to však byly podivné věty bez ladu a skladu, jako nazdařbůh pronešené. Sem tam zazněl k ní úryvek, v němž byla stopa smyslu, a hned nato zahučel zas pouhý jen nesmysl.</p> <p>Dlouho tak seděla Sylva, kloníc se kupředu s tepnami tlukoucími, dlouho tak zkoumala zimniční zvědavosti zvuky záhadné, až se děle klamati nemohla nad tím, co slyší – několik kroků od ní modlil se kdosi Otčenáš, Zdrávas a Věřím v boha – ale pozpátku.</p> <p>Sylva si oddechla; nemohla si jiného pomyslit, než že to nějaký nebohý pomatenec, který pleta si čas, přišel teď v noci ke kříži, aby se tu pomodlil. Bylo několik takových ubožáků na okolí; jindy jim nevěnovala Sylva mnoho pozornosti, ale v tomto okamžiku pochopila jejich neštěstí a oči se jí zarosily. Vždyť věděla, jak je asi tvoru tak bídnému, co se byla v žertu o to pokusila.</p> <p>Sylva zvítězila sice nad pohnutím svým, ale nemohla na jiného již myslit než na modlícho se šilence. Myšlénka ta rušila v ní všečen sladký, sotva nabytý mír, vyrvala jí náhle ze zlatého proudu blaha, na němž plynula duše její před málo okamžiky. Nadarmo chtěla dále přísti ruměné pásmo líbeznyh svých nadějí, nedovedla toho již. Pořád je musela do sebe vnímati, ty temné spletené tóny, pořád je musela stopovat, ty převrácené věty, jako z podsvětí zaznívajících do ráje jejího.</p>
<p style="text-align: center;">270</p>	<p style="text-align: center;">271</p>

Obrázek č. 24: Zrcadlo sazby
zdroj: vlastní

Obrázek č. 25: Mock-up sazby
zdroj: vlastní

2 Technologické řešení

2.1 Tisk knižní edice

Technologické zpracování knihy se odvíjí od cílové skupiny. Kniha má malý rozměr 120x180 mm, aby byla lehká a ergonomicky vhodná do ruky. Nejedná se o těžko přenositelný honosný kus, který by si spotřebitel vystavil a četl ve své knihovně. Je to kniha, kterou lze přepravit kamkoliv s sebou (ať už do parku, na výlet nebo do školy). Jednoduchou přenositelností se tak zvyšuje pravděpodobnost šíření knihy.

Jelikož u lepené vazby není možné dosáhnout plnohodnotného rozevření knihy a tudíž pohodlného čtení, knihy by byly vázány kvalitní šitou vazbu V8. Šitá vazba je dražší než lepená a aby knihy zůstaly cenově dostupné, vyšší cena šité vazby je vyvážená absencí přebalu. Přebal může znatelně zvýšit výrobní cenu knih. Kniha má tvrdé desky, aby zůstala při přenášení a čtení chráněná a neměla nízkou životnost.

Při výběru papíru je nutné zvážit několik aspektů. Haptická zkušenost s knihou ovlivňuje vztah k ní a literatuře vůbec. Proto vydavatelé kladou důraz na správný výběr materiálu při výrobě knihy. Samozřejmě hraje roli i ekonomické hledisko. Papír také ovlivňuje celkovou barevnost. Může být zářivě bílý nebo nažloutlý a pocitově působit teple nebo studeně. Při výběru papíru musí být zvolena vhodná gramáž, podle které se odvíjí tloušťka textového bloku, cena i průsvitnost stránek. Při zvolení přehnaně nízké gramáže mohou být stránky kvůli vysoké průsvitnosti nečitelné. Naopak příliš vysoká gramáž zbytečně zvyšuje váhu a cenu knihy. Pro knihy byl zvolen papír Munken print cream 115g od značky Munken. Tento papír je lehce krémový, teplý a kombinuje nejlepší vlastnosti bez-dřevěného a dřevitého papíru.

2.2 Vývoj e-knihy

S přihlédnutím na prudce se zvyšující poptávku po elektronických knihách by knižní série byla vydána i v elektronické verzi, a to ve formátu EPUB, který lze posléze jednoduše převést i do formátu MOBI. Formáty EPUB a MOBI jsou vhodné pro jejich lepší kompatibilitu se všemi druhy čteček a tabletů, a tudíž i pohodlnější čtení pro koncového uživatele.

Obrázek č. 26: Mock-up tištěných knih
zdroj: vlastní

Obrázek č. 27: Mock-up e-knihy
zdroj: vlastní

3. Kampaň

Kniha je bez propagace jen těžko prodejná, proto je vhodné její prodej podpořit vhodným marketingovým řešením a následnou kreativní kampaní.

3.1. Koncept

Marketingový koncept měl za cíl nalézt propojovací linku mezi Karolinou Světlou a mladou generací, která by cílové skupině pomohla se s Karolinou Světlou lépe ztotožnit. Stejně jako u designové strategie je i zde propojen historický prvek s moderním.

Pro propagaci knižní série a rozšíření povědomí o Karolině Světlé, byl zvolen marketingový koncept, ve kterém mladá Karolina Světlá alias Karolajna Light cestuje do naší doby a snaží se zapadnout mezi mladé lidi stejným stylem oblékání a mluvou. Jelikož je však zvyklá hovořit starou češtinou, vzniká při jejích pokusech mluvit dnešním slangem bizarní kombinace staré a moderní češtiny. Aby Světlá nebyla mimo charakter je stále stylizovaná jako spisovatelka, intelektuálka, feministka a vlastenka.

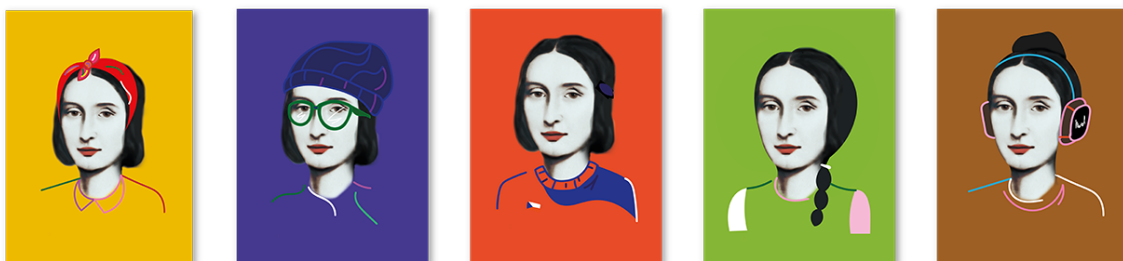
Záměrem je, aby představa Karoliny Světlé v mladých letech, která se stejně jako většina mladých lidí snaží „zapadnout“ mezi své vrstevníky, pomohla cílové skupině se s Karolinou Světlou lépe ztotožnit a vzbudila zájem o její tvorbu.

Většina fotografií a kreslených portrétů Světlé, které jsou dohledatelné na internetu ji vyobrazují jako statnou starší dámu, se kterou je pro cílovou skupinu těžké se ztotožnit. Karolina Světlá, ale byla také útlá mladá dívka. Z jejího mládí se v Podještědském muzeu dochoval pouze jeden portrét nepříliš vysoké kvality. Aby bylo možné portrét použít pro

marketingová sdělení, byl nejdříve upraven za pomoci retušovacích nástrojů v Adobe Photoshop a následně stylizován do různých barev a oblečení tak, aby ladil s celkovým vizuálním stylem knižní edice.

Obrázek č. 28: Portrét Karoliny Světlé
zdroj: Podještědské muzeum

Obrázek č. 29: Upravené portréty Karoliny Světlé
zdroj: vlastní

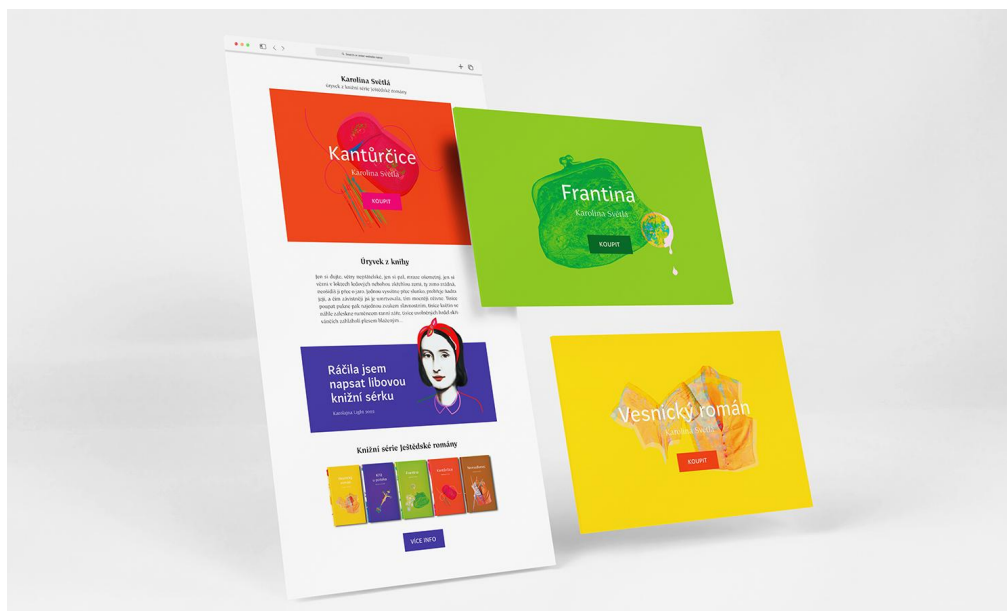
Takto upravené portréty je možné kombinovat se slogany hovořící zmíněným marketingovým jazykem a vytvářet sdělení informující o uvedení knihy na trh nebo o akcích k podpoře prodeje knih.

Obrázek č. 30: Reklama v metru na křest edice na Staroměstském náměstí
zdroj: vlastní

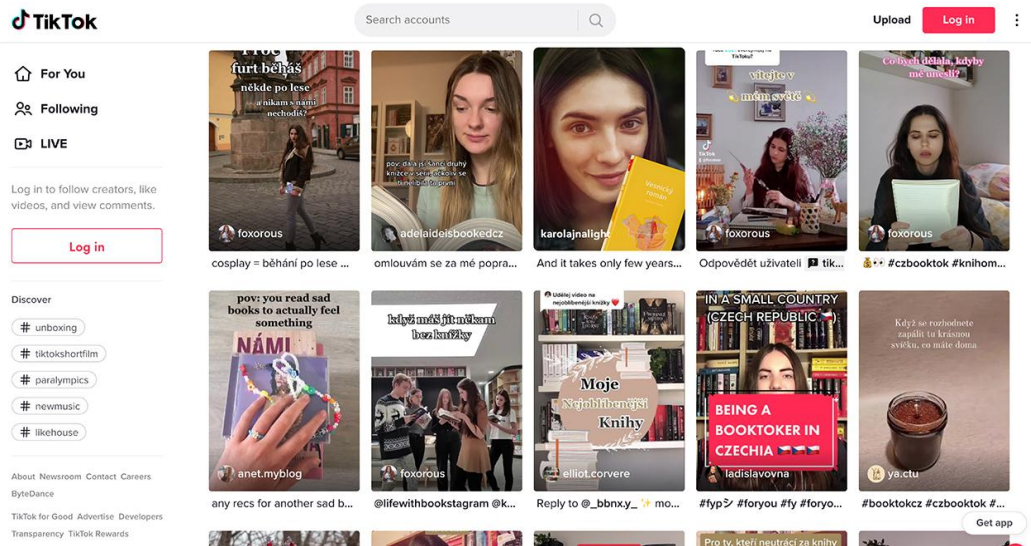
3.2 Média

Jedním z neúčinnějších nástrojů pro prodej knih je e-mail marketing. Zahájení prodeje by mohly předcházet reklamní e-maily s vybranými pasážemi z knihy, doprovázené vzkazem od Karolajny Light ve zmíněném marketingovém jazyce (např. „Ráčila jsem napsat libovou knižní séрку.“).

Obrázek č. 31: Reklamní e-maily
zdroj: vlastní

Stejný koncept lze využít i pro vytvoření videa na TikTok, který je ideálním nástrojem jak oslovit mladé čtenáře. Video lze sdílet pod hashtagem #czechbooktok, což je populární hashtag, který má vysoký dosah mezi mladými milovníky knih. Vhodná by byla také spolupráce se známými „BookTok“ influencery.

Obrázek č. 32: Simulace náhledu videa na platformě TikTok
zdroj: vlastní

Závěr

Tato práce měla za cíl nalézt vizuální a technologické řešení knižní edice Ještědské romány a propojit ho s vhodným marketingovým řešením. Výsledkem je praktický a jednotný design knih, který propojuje historické a moderní prvky, a marketingový koncept, který má potenciál oslovit cílovou skupinu.

Přehled vývoje designových řešení knihy Vesnický román, dodal informovanou perspektivu, prokázal vzestup a následný sestup spisovatelčiny popularity a zrcadlil vývoj knihtisku. Cílovou skupinou se stali mladí lidé a studenti. Jako silný nástroj pro podpoření prodeje této cílové skupině se ukázal e-mail marketing a sociální síť TikTok. Při náhledu do knižního trhu bylo zjištěno, že každý rok prudce vzrůstá poptávka po elektronických knihách. Někteří nakladatelé pomocí elektronických knih dokonce vyvažují nízké příjmy z tištěných knih. Pro knihu tedy bylo zvoleno i elektronické zpracování ve formátu EPUB. Po přiblížení života Karoliny Světlé bylo nahlédnuto do její pozůstalosti v Podještědském muzeu. Pořízené fotografie předmětů z jejího přímého vlastnictví se staly inspirací k propojení historických a moderních prvků, konkrétně fotografií dobových předmětů a digitálních efektů. Upravené fotografie se staly hlavním vizuálním prvkem knižní edice. Spolu s veselou barevnou paletou byly aplikovány na knižní obálky a k vybraným kapitolám v knihách. Celá edice dodržuje jednotný vizuální styl a díky tomu působí uceleně. Po návrhu vizuálního stylu byla připravena sazba knihy Vesnický román s kvalitním fontem Beletria od Františka Štorma a navrženo technologické řešení celé série, s přihlédnutím na cílovou skupinu. Kniha je menší, ergonomicky vhodná do ruky a snadno přenositelná. Studenti si ji tedy mohou vzít kamkoliv s sebou. Pro pozitivní haptickou zkušenost byl zvolen teplý papír s gramáží 115g. Kniha je vázána vazbou V8, aby byla plně rozevíratelná a pohodlně se četla. Knižní blok je předsádkami zavěšen do tvrdých desek, které knihu chrání před poškozením. Závěrečný marketingový koncept je založený na smyšlené postavě „Karolajna Light“. Ten stylizuje spisovatelku jako mladou dívku, která se ocitla v současnosti a snaží se zapadnout mezi své vrstevníky. Záměrem konceptu je usnadnit cílové skupině případné ztotožnění se s Karolinou Světlou. Na základě průzkumu trhu byly vytvořeny návrhy konkrétních reklam.

Seznam literatury

Herčíková, Iva. „O dalších osudech Johanky Rottové“. *Johana*. Praha: Albatros, 1980.

Hesová, Petra. „Ediční poznámka“. *Vesnický román*. Praha a Brno: Nadační fond Česká knihnice, Ústav pro českou literaturu AV ČR, Host, 2019.

Pistorius, Vladimír, Kočička, Pavel. *Jak se dělá e-kniha: příprava elektronických publikací ve formátech EPUB a MOBI*. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2015.

Svaz českých knihkupců a nakladatelů. *Zpráva o českém knižním trhu 2020*. Praha: Svaz českých knihkupců a nakladatelů, 2021.

Šimáček, Matěj. „Karolina Světlá“. *Světozor* 33. 1898/1899, č. 45.

Voit, Petr. *Encyklopedie knihy: starší knihtisk a příbuzné obory mezi polovinou 15. a počátkem 19. století*. Praha: Libri ve spolupráci s Královskou kanonií premonstrátů na Strahově, 2006.

Internetové zdroje

Burkett, Elinor. „Women's rights movement“. Encyclopedia Britannica. [online]. [cit. 13. 02. 2022]. Dostupné z: www.britannica.com/event/womens-movement.

Dotyk. „Návod, jak udělat vlastní e-knihu“. Dotyk.cz. [online]. [cit. 13. 02. 2022]. Dostupné z: www.dotyk.cz/publicistika/navod-jak-udelat-vlastni-e-knihu.html.

Grafik pro média. „Sazba knih“. Grafikpromedia.cz. [online]. [cit. 13. 02. 2022]. Dostupné z: www.grafikpromedia.spspzin.cz/technologie/sazba-knih.

Howarth, Josh. „11 key publishing trends for 2022–2024“. Exploding topics [online]. [cit. 13. 02. 2022]. Dostupné z: www.explodingtopics.com/blog/publishing-trends.

Nešpor, Zdeněk. „Feminismus český“. Sociologická encyklopedie. [online]. [cit. 13. 02. 2022]. Dostupné z: www.encyklopedie.soc.cas.cz/w/Feminismus_český.

Plíšek, Jan. „Z čeho se skládá kniha“. Centrum digitálního tisku. [online]. [cit. 13. 02. 2022]. Dostupné z: www.blog.cdsm.cz/z-ceho-se-sklada-kniha.

Tiskový express. „Knižní vazby“. Tiskovýexpress.cz. [online]. [cit. 13. 02. 2022]. Dostupné z: www.tiskovyexpress.cz/jak-vydat/jak-pripravit-knihu/vazby-knih-v1-v2-v4-v8.

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Výběr fotografií z Podještědského muzea	13
Obrázek č. 2: Knižní názvosloví	14
Obrázek č. 3: Šitá vazba V8 vs. tuhý blok V2 vsazený do tuhých desek	15
Obrázek č. 4: Časopis Květy 1867	18
Obrázek č. 5: Matice lidu 1869	18
Obrázek č. 6: Národní bibliotéka 1883	19
Obrázek č. 7: Vesnický román 1899	19
Obrázek č. 8: Vesnický román Mazáčovo nakladatelství	20
Obrázek č. 9: Vesnický román 1940	20
Obrázek č. 10: Ještědské romány I. 1954	21
Obrázek č. 11: Povídky a romány z Ještěda	21
Obrázek č. 12: Vesnický román 1969	22
Obrázek č. 13: Vesnický román 1981	22
Obrázek č. 14: Vesnický román 2019	23
Obrázek č. 15: Ukázky současných obálek klasické literatury	24
Obrázek č. 16: Úprava fotografií	26
Obrázek č. 17: Barevná paleta	27
Obrázek č. 18: Série ilustrací pro knihu Vesnický román	27
Obrázek č. 19: Předloha úpravy fotografií pro ostatní romány	27
Obrázek č. 20: Návrh obálek pro knižní sérii Ještědské romány	28
Obrázek č. 21: Návrh knižní série Ještědské romány	29
Obrázek č. 22: Knižní hřbety	30
Obrázek č. 23: Ukázka sazby Vesnického románu	31
Obrázek č. 24: Zrcadlo sazby	32
Obrázek č. 25: Mock-up sazby	32
Obrázek č. 26: Mock-up tištěných knih	34
Obrázek č. 27: Mock-up e-knihy	34
Obrázek č. 28: Portrét Karoliny Světlé	35

Obrázek č. 29: Upravené portréty Karoliny Světlé	35
Obrázek č. 30: Reklama v metru na křest edice na Staroměstském náměstí	36
Obrázek č. 31: Reklamní e-maily	36
Obrázek č. 32: Simulace náhledu videa na platformě TikTok	37
Obrázek č. 33: Dvojúčelová záložka s pohlednicí na zadní straně	38